

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 598/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Katarínou Kaňkovou, PhD., advokátkou, Hurbanova 81, Hlohovec, proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 20 C 351/2015-147 z 2. júna 2017, rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 367/2017-242 z 25. októbra 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 119/2019 z 26. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 351/2015-147 z 2. júna 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 367/2017-242 z 25. októbra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 119/2019 z 26. februára 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že v konaní vo veci samej vystupovala sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej vo veci podanej žaloby obchodnej spoločnosti [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], (ďalej len „žalobkyňa“), o zaplatenie 8 943,37 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa sa domáhala zaplatenia predmetnej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia v dôsledku toho, že uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 C 285/2004-243 z 2. septembra 2013 bola sťažovateľke priznaná suma 8 943,37 eur ako trovy konania, pričom po podaní odvolania sťažovateľkou bolo predmetné uznesenie zrušené uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 645/2013-251 zo 17. februára 2014, avšak žalobkyňa sťažovateľke uvedenú sumu uhradila ešte 2. októbra 2013. Následne Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 8 C 285/2004-266 z 18. septembra 2014 sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v sume 6 246,67 eur a na základe jej odvolania Krajský súd v Bratislave toto rozhodnutie zmenil a uznesením č. k. 14 Co 833/2014-279 z 26. februára 2015 priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 7 458,69 eur. Žalobkyňa uhradila aj túto sumu, a to 21. apríla 2015.

3. Ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol okresný súd napadnutým rozsudkom, ktorým sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 8 943,37 eur a náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Mal za preukázané, že žalobkyňa poukázala v prospech účtu sťažovateľky 2. októbra 2013 sumu 8 943,37 eur, z čoho je zrejмый majetkový prospech sťažovateľky. Zároveň žalobkyňa preukázala, že uvedené plnenie bolo poskytnuté bez právneho dôvodu a je zrejмый, že tým žalobkyňa plnila povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia. Plnenie však žalobkyňa poskytla sťažovateľke predčasne, pretože žalobkyňa bola povinná na základe následne vydaného právoplatného rozhodnutia sťažovateľke zaplatiť trovy právneho zastúpenia v sume 7 458,69 eur a náhradu týchto trov poukázala na účet právnej zástupkyne sťažovateľky 21. apríla 2015. Podľa neho neobstojí obrana sťažovateľky, že vyplatenie sumy 8 943,37 eur na jej účet nemôže predstavovať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne z dôvodu, že žalobkyňa bola ako poisťovateľ podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) povinná nahradiť sťažovateľke ako poškodenej tarifnú odmenu, ako aj zmluvnú odmenu za právne zastupovanie. Poukázal na to, že súd môže priznať náhradu trov konania predstavujúcu trovy právneho zastúpenia len podľa výsledku sporu a vo výške tarifnej odmeny. Uviedol závery súdnej praxe, podľa ktorých za účelne vynaložené náklady na právne zastúpenie v priebehu súdneho konania je možné považovať len náklady do výšky tarifnej odmeny. Podľa okresného súdu bolo preukázané, že sťažovateľke bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia za všetky účelne vykonané úkony právnej služby a táto náhrada trov vo výške tarifnej odmeny a režijného paušálu pokrýva účelne vynaložené náklady sťažovateľky spojené s právnym zastúpením. Argumentoval tiež tým, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno, aké iné úkony právnej služby vykonala jej právna zástupkyňa v súvislosti s jej právnym zastúpením, a že by jej za tieto iné úkony patrila náhrada. Dodal, že procesná obrana sťažovateľky, že dôvodne prijala od žalobkyne platbu z 2. októbra 2013 v sume 8 943,37 eur z titulu refundácie zmluvnej podielovej odmeny, ktorú na základe faktúry uhradila svojej právnej zástupkyňi, je v rovine nepodložených tvrdení. Za takejto situácie by potom akceptácia tejto obrany sťažovateľky znamenala duplicitné vyplatenie trov právneho zastúpenia za tie isté právne úkony vykonané v tom istom súdnom konaní, jedenkrát

vo forme podielovej odmeny a raz vo forme tarifnej odmeny. S poukazom na súdnu prax dodal, že kombinovanie zmluvnej odmeny a tarifnej odmeny za tie isté úkony právnej služby je neprípustné a nemá žiaden právny základ.

4. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Argumentoval tým, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a na jeho základe zistil správne skutkový stav veci a vec aj po právnej stránke správne posúdil. Aj podľa záveru krajského súdu žalobkyňa preukázala, že plnenie vo výške 8 943,37 eur bolo poskytnuté bez právneho dôvodu, pretože bolo uhradené predčasne na základe neprávoplatného rozhodnutia súdu. Predmetné rozhodnutie ani nenadobudlo právoplatnosť, pretože bolo následne na základe odvolania sťažovateľky zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Po vrátení veci bolo o náhrade trov konania znova rozhodnuté a táto suma (7 458,69 eur, pozn.) bola uhradená na účet právnej zástupkyne sťažovateľky 21. apríla 2015. Preto sa stotožnil s názorom prvoinštančného súdu, že uplatnený nárok je potrebné posúdiť podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého bez právneho dôvodu. K argumentácii sťažovateľky týkajúcej sa otázky uplatňovania podielovej odmeny za právne zastupovanie uviedol, že je nutné rozlišovať medzi trovami vzniknutými v súvislosti so súdnym konaním a medzi trovami vzniknutými v súvislosti s uplatňovaním si hmotnoprávneho nároku voči poisťovateľovi mimo súdneho konania. Poukázal na to, že náklady na právne zastúpenie vynaložené v súvislosti s hmotnoprávnym uplatňovaním si zákonného nároku z povinného zmluvného poistenia [§ 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z., pozn.] u poisťovateľa predstavujú poistné plnenia, na zaplatenie ktorého má poškodený rovnako nárok z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poisteného, preto ich nie je možné zahrnúť do trov civilného sporového konania. Je preto zrejmé, že zmluvná odmena dohodnutá medzi sťažovateľkou a jej advokátkou sa môže vzťahovať len na právnu pomoc poskytnutú sťažovateľke pri domáhaní sa jej nárokov z poistenia škodcu voči poisťovni mimo súdneho konania. Dodal, že rovnako ako prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalobkyňa ako poisťovateľ v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z. neporušila povinnosti tam uvedené, resp. že by neoprávnene odmietla poskytnúť poistné plnenie alebo aby neoprávnene krátila poskytnuté plnenie. Sťažovateľka tak nemá nárok na poistné plnenie podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z. pre nesplnenie zákonných podmienok v ňom uvedených a taktiež nepreukázala účelne vynaložené náklady na právne zastúpenie pri domáhaní sa jej nárokov z poistenia škodcu voči poisťovni pred začatím súdneho konania. Podľa odvolacieho súdu sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno na preukázanie, aké iné úkony právnej služby vykonala jej právna zástupkyňa v súvislosti s jej právnym zastúpením pri uplatňovaní nároku na náhradu škody voči žalobkyni. Poukázal na to, že nie je prípustné, aby sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa, dostala duplicitnú odmenu za tú istú právnu službu, teda tarifnú odmenu aj zmluvnú odmenu, v tom istom súdnom konaní. K námietke sťažovateľky týkajúcej sa hodnotenia prekážky právoplatne rozhodnutej veci uviedol, že žalobkyňa neplnila na základe právoplatne rozhodnutej veci (pretože rozhodnutie, na základe ktorého žalobkyňa zaplatila sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 943,37 eur, bolo vo výroku o náhrade trov právneho zastúpenia zrušené a následne bolo znova rozhodované o celom nároku, pozn.), preto nemôže ísť o prekážku právoplatne rozsúdenej veci. Tiež sa vyjadril aj k námietke

sťažovateľky o prekážke veci právoplatne rozhodnutej a litispendencie v súvislosti s konaním, v ktorom sa sťažovateľka domáhala náhrady zmluvnej odmeny v sume 8 943,37 eur. V tejto súvislosti poukázal na to, že nie je daná totožnosť predmetu konania, preto nejde o prekážku litispendencie a okresnému súdu nič nebránilo vo veci konať a meritórne rozhodnúť. Nakoniec sa vyjadril aj k odvolacej námietke sťažovateľky, že, čo sa týka nároku na refundáciu zmluvnej odmeny, už bolo právoplatne rozhodnuté (z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľky, s čím súhlasila žalobkyňa, pozn.), a teda ide o prekážku právoplatne rozhodnutej veci. K tomu uviedol, že o nároku nebolo meritórne rozhodnuté, pretože v tejto časti sťažovateľka so súhlasom žalobkyne zobrala žalobu späť z dôvodu, že istina jej bola uhradená 2. októbra 2013. Poukázal na to, že o prekážku právoplatne rozhodnutej veci ide len vtedy, ak časovo predchádzajúce konanie už bolo skôr, ako bolo začaté druhé konanie právoplatne skončené vecným rozhodnutím o totožnom predmete sporu.

5. Následne sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Odmietnutie dovolania sťažovateľky v podstatnom odôvodnil takto:

5.1. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že nebolo preukázané protiprávne získanie bezdôvodného obohatenia a vznik nemajetkovej ujmy na strane žalovanej, teda v súvislosti s jej námietkami týkajúcimi sa dokazovania a nedostatočného zistenia skutkového stavu, ako aj nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a námietky, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania [§ 420 písm. f) CSP, pozn.], najvyšší súd uviedol, že súdy oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí popísali obsah podstatných skutkových tvrdení sporových strán, vykonaných dôkazov, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a vyvodili z nich svoje právne závery. Doplnil, že odôvodnenie odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami. Podľa dovolacieho súdu bol jeho myšlienkový postup dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale aj s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Uviedol, že odvolací súd sa aj riadne vysporiadal s namietanou prekážkou skôr začatej, resp. skôr rozhodnutej veci a s tým, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno týkajúce sa prijatia platby z 2. októbra 2013 v sume 8 943,37 eur z titulu refundácie zmluvnej podielovej odmeny. Dodal, že odvolací súd tiež zdôraznil, že kombinovanie zmluvnej odmeny a tarifnej odmeny za tie isté úkony právnej služby je neprípustné a nemá žiadny právny základ. V závere tejto časti argumentoval, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, že je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol. Poukázal tiež na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. jeho odôvodnenie, je potrebné v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden celok. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že v konaní pred odvolacím súdom nebolo vykonané pojednávanie, uviedol, že realizácia procesného oprávnenia sporovej strany byť prítomnou na pojednávaní neprichádza do úvahy, ak súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania. Doplnil, že v danom prípade odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie

na zistenie skutočného stavu veci a nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

5.2. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, uviedol, že dovolateľka mala za to, že z konania nebolo preukázané, že došlo k protiprávnemu získaniu bezdôvodného obohatenia. Poukázal na to, že v danom spore súdy dospeli na základe vykonaného dokazovania k zhodnému skutkovému záveru, že na strane sťažovateľky došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor žalobkyne, pretože tá predčasne sťažovateľke uhradila náhradu trov konania na základe rozhodnutia, ktoré bolo v časti výroku o náhrade trov právneho zastúpenia zrušené a následne bolo znova rozhodované o celom nároku na náhradu trov právneho zastúpenia. Doplnil, že tento skutkový záver nie je možné v dovolacom konaní úspešne spochybníť, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preto vychádzal zo skutkového zistenia odvolacieho súdu, že žalobkyňa preukázala vznik bezdôvodného obohatenia na strane sťažovateľky a zároveň sťažovateľka nepreukázala, že by k bezdôvodnému obohateniu na jej strane nedošlo. Na záver tejto časti uviedol, že odvolací súd a súd prvej inštancie nárok žalobkyne posudzovali podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka ako bezdôvodné obohatenie, skutkovo zistili existenciu všetkých zákonných predpokladov na vznik bezdôvodného obohatenia na strane sťažovateľky na úkor žalobkyne, preto ich rozhodnutia ani nie je možné posudzovať ako odklon od rozhodnutia dovolacieho súdu, na ktoré poukázala sťažovateľka.

5.3. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP poukázal na to, že sťažovateľka v dovolaní uviedla len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa nej došlo v konaní pred odvolacím súdom, no nekonkretizovala právnu otázku, na riešení ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, tiež nevysvetlila potrebu vyriešenia tejto otázky dovolacím súdom. Argumentoval, že sťažovateľka neuviedla, akú právnu otázku je potrebné vyriešiť, že len vyjadrila nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu. Preto dospel k záveru, že takáto dovolacia argumentácia o nesprávnosti skutkových záverov odvolacieho súdu je neopodstatnená a nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania na základe tohto dovolacieho dôvodu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam namieta, že sú svojvoľné, nezákonné a arbitrárne, pretože sa v nich okresný súd, krajský súd a ani najvyšší súd nevysporiadali s jej námietkami zásadného významu. Má za to, že sú nedostatočne odôvodnené. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu zároveň namieta, že sa nesprávne argumentačne vysporiadali so skutkovým stavom a právnym posúdením veci a nedoplnili argumenty na účel zdôraznenia správnosti preskúmaného rozhodnutia. Argumentuje, že v jej prípade neboli splnené predpoklady na vznik bezdôvodného obohatenia (primárne protiprávnosť jeho získania, pozn.). Je toho názoru, že suma 8 943,37 eur, ktorú jej uhradila (2. októbra 2013, pozn.) žalobkyňa, nepredstavovala trovy konania, ale zmluvnú odmenu (podielovú odmenu, pozn.), ktorú sťažovateľka uhradila svojej právnej zástupkyňi (v rozsahu 20 % z vymoženej sumy po ukončení sporu o náhradu škody, v ktorom bola sťažovateľke žalobkyňou vyplatená náhrada škody vo výške 37 577,18 eur, pozn.). Uvedené má dokazovať aj tá skutočnosť, že táto suma bola žalobkyňou uhradená priamo sťažovateľke, a nie jej právnej zástupkyňi. Nesúhlasí, že uvedená suma mala predstavovať trovy konania.

Uviedla, že voči žalobkyni si túto sumu uplatnila výzvou ako náklady účelne vynaložené na právne zastúpenie vo výške podielovej odmeny [vychádzala z § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z., pozn.], no pretože na základe výzvy jej žalobkyňa predmetnú sumu neuhradila, podala vo veci žalobu 17. mája 2011 a v dôsledku uhradenia tejto sumy žalobkyňou 2. októbra 2013 došlo k späťvzatiu žaloby 10. októbra 2016, pričom so späťvzatím súhlasila aj žalobkyňa. Poukázala aj na to, že žalobkyňa sa nedomáhala započítania tejto sumy do trov konania, preto nie je možné, aby sa úspešne domáhala vrátenia tejto sumy z titulu bezdôvodného obohatenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces a základného práva vlastníť majetok napadnutým rozsudkom okresného súdu:

8. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo a proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý tak aj učinil vydaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

9. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

10. Zároveň aj zo samotného znenia § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľov vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces a základného práva vlastníť majetok napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, resp. uplatnenej argumentácii sťažovateľky je nutné konštatovať, že sťažovateľka vznáša v podstate rovnakú argumentáciu od počiatku súdneho konania, resp. od podania návrhu žalobkyne na zaplatenie žalovanej sumy titulom vzniku bezdôvodného obohatenia na strane sťažovateľky. Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutia a konštatuje, že už okresný súd podal vyčerpávajúcu odpoveď na sťažovateľkou nastolené otázky, ktoré krajský súd preskúmal z hľadiska ich správnosti a úplnosti a potvrdil prvoinštančné rozhodnutie. Sťažovateľka ani v odvolacom konaní nepredniesla iné argumenty, na ktoré by sa vyžadovala špecifická odpoveď krajského súdu. Odvolací súd tak využil možnosť postupu podľa § 387 CSP. Napokon v zásade rovnakú argumentáciu predniesla sťažovateľka aj v dovolaní. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (hoci ním dovolanie odmietol, pozn.) námietkami sťažovateľky zaoberal ústavne udržateľným spôsobom.

13. Berúc preto do úvahy závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom opakovane predostiera argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené, a teda v tomto smere bola právam sťažovateľky ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) poskytnutá.

14. S poukazom na uplatňovaný princíp subsidiarity (ako je uvedené aj v bode 9 tohto rozhodnutia, pozn.) ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 303/2019).

15. Na základe uvedeného preto ústavný súd so zreteľom na sťažovateľkou uplatnenú argumentáciu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

16. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že v zmysle jeho stabilnej judikatúry otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné sudy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky (m. m. II. ÚS 324/2010). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľky.

17. Zároveň je vhodné pripomenúť, že cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú

aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľov v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru, a teda nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia namietaných práv sťažovateľov už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 104/2021).

18. Úlohou ústavného súdu bolo preto v danom prípade posúdiť, či najvyšší súd ako súd dovolací napadnutým uznesením nevybočil zo zákonného rámca, a teda či napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu sťažovateľkou namietaných práv, a to aj s poukazom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia.

19. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a dôvodov na odmietnutie podaného dovolania sťažovateľky v ňom uvedených, s poukazom na v ústavnej sťažnosti uplatnené námietky sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľky odmietol (a to na stranách 6 až 14 v bodoch 12 až 36 napadnutého uznesenia, pozn.).

19.1. Najvyšší súd analyzoval [v rámci sťažovateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pozn.] rozhodnutie, ktorým sťažovateľka odôvodňovala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň riadne zdôvodnil, prečo nie je možné rozhodnutie vo veci sťažovateľky posudzovať ako odklon od rozhodnutia dovolacieho súdu, na ktoré poukázala. Z obsahu napadnutého uznesenia tiež vyplýva, že najvyšší súd [v rámci sťažovateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pozn.] poukázal na to, že sťažovateľka v rámci dovolania uviedla v zásade len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým malo v konaní pred odvolacím súdom dôjsť, avšak riadne nekonkretizovala právnu otázku, na riešení ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, teda neuviedla, akú právnu otázku je potrebné vyriešiť. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že prax najvyššieho súdu, ktorý pri posudzovaní prípustnosti dovolania vyžaduje od dovolateľa a) konkretizovanie právnej otázky riešenej odvolacím súdom a uvedenie, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetlenie, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a súčasné označenie konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, a napokon c) uvedenie, ako mala byť táto otázka správne riešená, už boli predmetom ústavnoprávneho prieskumu a ústavný súd opakovane konštatoval, že tieto právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne (obdobne napríklad v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 101/2020 z 1. apríla 2020). K tomu ústavný súd dodáva, že povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom.

19.2. Z obsahu napadnutého uznesenia zároveň vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozsudky okresného súdu a krajského súdu a ich odôvodnenia [v nadväznosti na sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pozn.] a riadne ich vyhodnotil. Len pre doplnenie je vhodné uviesť, že súdy oboch inštancií sa podľa jeho záverov vysporiadali s tým, z akých

dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň uviedli relevantné ustanovenia právnych predpisov, z ktorých vyvodili svoje právne závery. V tejto súvislosti aj v súlade s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu doplnil, že odôvodnenie odvolacieho súdu je potrebné v spojení s rozhodnutím prvoinštančného súdu chápať ako jeden vecný celok. Uviedol, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami veci a v rozhodnutí tiež uviedol rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním a poukázal na prijaté právne závery. Najvyšší súd zároveň poukázal na jednotlivé relevantné závery vo veci konajúcich súdov, na základe čoho uzavrel, že okresný súd a krajský súd pri hodnotení skutkových zistení a záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností či zo skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, a je zároveň zrejmé, ako a z akých dôvodov bolo vo veci rozhodnuté.

20. Ústavný súd na tomto mieste nebude ďalej podrobnejšie rozoberať a bližšie rozvádzať jednotlivé závery napadnutého uznesenia, pretože jeho odôvodnenie je sťažovateľke známe. Pre doplnenie len (aj na základe už uvedeného, pozn.) zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam.

21. Na základe uvedeného preto ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevzhladol také nedostatky, ktoré by ho oprávňovali na vyslovenie záveru o porušení práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. Závery najvyššieho súdu nie je možné označiť za zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu za ústavne neudržateľné. Iba v takomto extrémnom prípade by totiž ústavný súd mohol zasiahnuť do výsostnej právomoci najvyššieho súdu týkajúcej sa posudzovania prípustnosti podaného dovolania.

22. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

23. Ústavný súd zdôrazňuje, že mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu, a pokiaľ jeho závery v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do tejto výsostnej právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného odvolacieho dôvodu zasahovať (m. m. I. ÚS 139/2019).

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ňou označených práv, preto ústavný súd odmietol v tejto časti ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

25. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti zároveň namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamena, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že z napadnutého uznesenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

27. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 3. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu